

Nagylepke fauna felmérése a Biodiverzitás Napok alkalmából a zselici Gyűrűfűn (Lepidoptera: Macrolepidoptera)

ÁBRAHÁM LEVENTE¹, UHERKOVICH ÁKOS² & SZEÖKE KÁLMÁN³

¹Somogy Megyei Múzeum, H-7400 Kaposvár Fő utca 10., Hungary, e-mail: labraham@smmi.hu

²H-7633 Pécs, Építők útja 3/b. I. 6., Hungary, e-mail: uhu941@gmail.com

³Féjér Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság, H-2481 Velence, Ország út 23., Hungary, e-mail cím: szeoke.kalman@fejer.ontsz.hu

ÁBRAHÁM, L., UHERKOVICH, Á., SZEÖKE, K.: *Survey on the butterfly and larger moth (Lepidoptera: Macrolepidoptera) fauna of Gyűrűfű Biodiversity Days (SW Hungary).*

Abstract: In this paper the authors summarized the results of research work carried out at Gyűrűfű in the framework of the Hungarian Biodiversity Days (2006-2008). In 1 km² area covered with several different types of habitats altogether 273 butterfly and larger moth species were detected by netting, lighting, portable light trapping and sugaring. The most interesting Natura 2000, protected or rare species in Hungary are: *Parnassius mnemosyne*, *Maculinea alcon*, *Euphydryas maturna*, *Eriogaster catax*, *Eriogaster lanestris*, *Perconia strigillaria*, *Apamea syriaca tallosi*, *Arytrura musculus*, *Meganephria bimaculosa*, *Polypogon gryphalis*.

Keywords: Biodiversity Day, butterfly, moth, Lepidoptera, Gyűrűfű, Hungary

Bevezetés

2006-2008 között a Magyar Biodiverzitás Napokat Dr. Kovács Tibor kezdeményezésére és szervezésében a Baranya megyei Gyűrűfűn (Ibafa) rendezték meg. A Biodiverzitás Napok természetvédelmi jelentősége, hogy Magyarországon is felhívják a figyelmet a természetvédelemmel foglalkozó zoológusok és botanikusok a gyorsuló ütemben csökkenő biodiverzitásra (KOVÁCS 2009).

Gyűrűfű a Zselic szegletében megbúvó apró település. Az 1970-es években arról lett nevezetes, hogy Magyarországon az egyik elnéptelenedett faluvá vált. Azóta azonban természetszerető emberek újra benépesítették és jórészt hagyományos gazdálkodást folytatnak, valamint az ökoturizmus számára próbálják vonzóvá tenni településüket. Környékén jórészt természetközeli erdők, kaszálórétek, legelők, felhagyott szántók és gyümölcsösök találhatók. A változatos élőhelyek együttese ideális helynek bizonyult a Biodiverzitás Napok megrendezéséhez.

A Biodiverzitás Nap keretében a szerzők Gyűrűfű környékének nagylepke faunát vizsgálták. A Zselic nagylepke faunájának vizsgálata közel 100 évre tekint vissza. Kezdetben a terület vizsgálatát azok az „amatőr” lepkészek kezdték el, akik Kaposvárt lepkészeti körökben a XX. század első felében ismert lepkészeti centrummá tették.

Kiemelkedő kutatói voltak ennek a csoportnak Pazsiczky Sándor és Nattán Miklós. Később a 70-es évek közepén „a Mecsek és környéke kutatóprogram” keretében Uherkovich Ákos végzett a Zselic területén alapos kutatómunkát. A nagylepke faunát állandó helyre telepített fénycsapdák és személyes gyűjtések, lámpázások alapján kutatta (UHERKOVICH 1978, 1981a, b, 1982, 1983). Majd ebbe a munkába kapcsolódott be Ábrahám Levente is az 1980-as évek közepétől a Nattán-féle nagylepke-gyűjtemény adatainak közreadásával (ÁBRAHÁM 1990) és a Zselici Tájvédelmi Körzet nagylepke faunájának vizsgálatával (ÁBRAHÁM 1992, ÁBRAHÁM, UHERKOVICH 1994). A Zselic vizsgálatát a közelmúltban fiatal lepkészek tovább folytatták és új faunisztikai eredményekről számoltak be (SZABÓ 2007).

A Zselic változatos felszíndomborzata és a nagymértékben természetközeli vegetáció borította táj nagylepke faunája rendkívül gazdag. Ez köszönhető annak is, hogy a Zselic ritkán lakott dombvidék. Települések főleg a szegélyén vannak é az erdőszűltség hazai viszonylatban is igen magas (kb. 40%).

A Zselicből ismertté vált nagylepke fajok száma: 889 (ÁBRAHÁM, UHERKOVICH 1994). A fajdiverzitás nagysága ahhoz igazán szembetűnő, ha azt a hazai nagylepke fauna (VARGA et al. 2004) fajszámával (1258 faj) vetjük össze.

A Biodiverzitás Napok szűkebb szakmai célkitűzése a nagylepke faunát kutató szakemberek számára az volt, hogy sokféle mintavételi módszerrel minél több fajt mutassanak ki a mintavételi területről.

Anyag és módszer

A Biodiverzitás Napokon résztvevő kutatók elé a programot elindító kutatók (E.O. Wilson és P. Aden) csupán azt a megszorítást tették, hogy 1 km²-es területen kell a mintavételezést elvégezni és bármely mintavételi módszert alkalmazhatnak annak érdekében, hogy minél több fajt tudjanak kimutatni.

Mi a nagylepkék gyűjtésében már jól bevált mintavételezési módszereket alkalmaztuk. A nagylepkék napi aktivitásuk és a mintavételezésük alapján is két jellegzetes csoportra különíthetők el. A nappali lepkéket egyelő gyűjtéssel lepkéhálóval fogtuk meg és a határozások után többségüket el is engedték. Az éjszakai lepkék gyűjtését különböző lámpák segítségével végeztük el. Klasszikus módszer az UV sugarakban gazdag lámpával (125 W-os higanygőz és 160 W-os kevert fényű lámpa) megvilágított lepedőn történő személyes gyűjtés. A mintavételi napokon a terület különbözőnek ítélt élőhelyein gyűjtöttünk ezzel a módszerrel.

Ezenkívül, még 2-3 db hordozható vödör csapdát is kihelyeztünk, amelyek általában jól kiegészítették a lepedőn történő gyűjtéseket. A hordozható csapdákat 8 W-os „black light” fénycsővel ill. 125 W-os „black light” izzóval üzemeltettük.

Bizonyos éjszaka aktív fajok azonban populáció nagyságuknál alulprezentált módon jelennek meg a fényen történő mintavételezéseknél, ezért vörösbosor családokkal átítított 5-6 m hosszú, bokrokra kifüggesztett vékony köteleket is használtunk éjszakai lepkék gyűjtésére.

Eredmények és értékelés

Az elmúlt években három alkalommal (2006-2008) szervezték meg Gyűrűfűn a Biodiverzitás Napokat. Ezen a szerzők változatos vizsgálati módszerekkel mérték fel a kijelölt 1 km² nagyságú terület nagylepke faunáját. A tavaszi, nyári és őszi mintavételezések eredményeképpen 273 faj vált ismertté. VARGA et al. (2004) hazai fajjegyzékének nevezéktana alapján megadjuk a területről előkerült fajok listáját a különböző években előkerült fajokról.

A gyűjtött és megfigyelt fajok listája:

Lasiocampidae

- Eriogaster catax* (Linnaeus, 1758) - 2008
- Eriogaster lanestris* (Linnaeus, 1758) - 2006 (hernyó)
- Lasiocampa trifolii* (Denis & Schiffermüller, 1775) - 2007
- Macrothylacia rubi* (Linnaeus, 1758) - 2006

Sphingidae

- Mimas tiliae* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007
- Macroglossum stellatarum* (Linnaeus, 1758) - 2007
- Deilephila elpenor* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007
- Deilephila porcellus* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007
- Hyles livornica* (Esper, 1780) - 2006,

Hesperiidae

- Erynnis tages* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007, 2008
- Pyrgus fritillarius* (Poda, 1761) - 2007
- Pyrgus malvae* (Linnaeus, 1758) - 2008
- Ochlodes venatus* Bremer & Grey, 1853 - 2007
- Thymelicus lineolus* Ochsenheimer, 1808 - 2007, 2008
- Thymelicus sylvestris* (Poda, 1761) - 2007
- Carterocephalus palaemon* (Pallas, 1771) - 2006

Papilionidae

- Parnassius mnemosyne* (Linnaeus, 1758) - 2006
- Iphiclides podalirius* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007
- Papilio machaon* (Linnaeus, 1758) - 2007

Pieridae

- Colias alfacariensis* Ribbe, 1905 - 2007, 2008
- Colias croceus* (Geoffroy in Fourcroy, 1785) 2008
- Colias erate* (Esper, 1805) - 2008
- Colias hyale* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2008
- Gonepteryx rhamni* (Linnaeus, 1758) - 2007, 2008
- Leptidea sinapis* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007
- Leptidea reali* Reissinger, 1989 - 2006
- Pieris brassicae* (Linnaeus, 1758) - 2007, 2008
- Pieris napi* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007, 2008
- Pieris rapae* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007, 2008
- Pontia daplidice* (Linnaeus, 1758) - 2008
- Anthocharis cardamines* (Linnaeus, 1758) - 2006

Lycaenidae

- Lycaena phlaeas* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007, 2008
Lycaena tityrus (Poda, 1761) - 2006
Thecla betulae (Linnaeus, 1758) - 2008
Celastrina argiolus (Linnaeus, 1758) - 2007
Cupido minimus (Fuessly, 1775) - 2006
Everes argiades (Pallas, 1771) - 2007
Maculinea alcon ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007
Plebejus argus (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007, 2008
Plebejus argyrognomon (Bergstrasser, 1779) - 2006, 2007
Polyommatus icarus (Rottensburg, 1775) - 2006, 2007, 2008

Riodinidae

- Hamearis lucina* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007

Nymphalidae

- Apatura ilia* ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007
Neptis sappho (Pallas, 1771) - 2006, 2007
Euphydryas maturna (Linnaeus, 1758) - 2006
Melitaea cinxia (Linnaeus, 1758) - 2006
Melitaea phoebe ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006, 2008
Melitaea trivia ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008
Melitaea athalia (Rottensburg, 1775) - 2006, 2008
Melitaea aurelia (Nickerl, 1850) - 2006, 2007, 2008
Araschnia levana (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007
Nymphalis io (Linnaeus, 1758) - 2007, 2008
Nymphalis polychloros (Linnaeus, 1758) - 2006
Polygonia c-album (Linnaeus, 1758) - 2007, 2008
Vanessa atalanta (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007, 2008
Vanessa cardui (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007, 2008
Argynnis paphia (Linnaeus, 1758) - 2007
Brenthis daphne ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007
Issoria lathonia (Linnaeus, 1758) - 2007, 2008

Satyridae

- Aphantopus hyperanthus* (Linnaeus, 1758) - 2007
Brintesia circe (Linnaeus, 1758) - 2007
Coenonympha arcania (Linnaeus, 1758) - 2007
Coenonympha glycerion (Scopoli, 1763) - 2007, 2008
Coenonympha pamphilus (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007
Lasiommata maera (Linnaeus, 1758) - 2006,
Lasiommata megera (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007, 2008
Pararge aegeria (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007, 2008
Maniola jurtina (Linnaeus, 1758) - 2007
Melanargia galathea (Linnaeus, 1758) - 2007

Drepanidae

- Drepana falcataria* (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007
Sabra harpagula (Esper, 1786) - 2007

Thyatiridae

- Cymalophorima diluta* (Denis & Schiffermüller, 1775) - 2008
Habrosyne pyritoides (Hufnagel, 1767) - 2006, 2007
Ochropacha duplaris (Linnaeus, 1761) - 2006
Thyatira batis (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007

Geometridae

- Catarhoe cuculata* (Hufnagel, 1767) - 2007
Xanthorrhoe fluctuata (Linnaeus, 1758) - 2007
Xanthorrhoe spadicearia ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006, 2007
Xanthorrhoe ferrugata (Clerck, 1759) - 2006, 2007
Xanthorrhoe quadrifasciaria (Clerck, 1759) - 2007
Euphya biangulata (Haworth, 1809) - 2008
Epirrhoe tristata (Linnaeus, 1758) - 2007
Epirrhoe alternata (Müller, 1764) - 2006, 2007
Colostygia pectinataria (Knoch, 1781) - 2006
Electrophaes corylata (Thunberg, 1792) - 2006
Chloroclysta siterata (Hufnagel, 1767) - 2008
Ecliptoptera silaceata ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007
Cosmorhoe ocellata (Linnaeus, 1758) - 2006
Euchoeca nebulata (Scopoli, 1763) - 2007
Hydrelia flammeolaria (Hufnagel, 1767) - 2007
Philereme vetulata ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007
Horisme vitalbata ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006
Horisme tersata ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006
Melanthia procellata ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006
Anticollix sparsata (Treitschke, 1828) - 2006
Perizoma lugdunaria (Herrich-Schaeffer, 1855) - 2007
Gymnoscelis rufifasciata (Haworth, 1809) - 2007
Chlorocystis v-ata (Haworth, 1809) - 2006, 2007,
Pasiphila rectangulata (Linnaeus, 1758) - 2007
Eupithecia haworthiata Doubleday, 1856 - 2006, 2008
Eupithecia centaureata ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007
Aplocera plagiata (Linnaeus, 1758) - 2008
Idaea muricata (Hufnagel, 1776) - 2007
Idaea biselata (Hufnagel, 1767) - 2007
Idaea dimidiata (Hufnagel, 1767) - 2007
Idaea subsericeata (Haworth, 1809) - 2006
Idaea aversata (Linnaeus, 1758) - 2007, 2008
Idaea degeneraria (Hübner, 1799) - 2008
Scopula immorata (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007
Scopula immutata (Linnaeus, 1758) - 2007
Cyclophora annulata (Scopoli, 1763) - 2007
Cyclophora quercimontaria (Bastelberger, 1897) - 2007
Cyclophora linearia (Hübner, 1799) - 2006
Timandra griseata Petersen, 1902 - 2007
Rhodostrophia vibicaria (Clerck, 1759) - 2006
Geometra papilionaria (Linnaeus, 1758) - 2007
Hemistola chrysophrasaria (Esper, 1794) - 2007
Jodis lactearia (Linnaeus, 1758) - 2007
Thalera fimbrialis (Scopoli, 1763) - 2007
Hemithea aestivaria (Hübner, 1799) - 2007
Chlorissa cloraria (Hübner, 1813) - 2006
Lomaspilis marginata (Linnaeus, 1758) - 2006, 2008
Ligdia adustata (Denis & Schiffermüller, 1775) - 2006
Lomographa bimaculata (Fabricius, 1775) - 2006, 2007
Lomographa temerata ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006
Cabera pusaria (Linnaeus, 1758) - 2007
Ennomos erosarius ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007
Selenia tetralunaria (Hufnagel, 1767) - 2007
Opisthograptis luteolata (Linnaeus, 1758) - 2006

Ourapteryx sambucaria (Linnaeus, 1758) - 2007
Plagodis dolabraria (Linnaeus, 1758) - 2006
Cepphis advenaria (Hübner, 1790) - 2006
Pseudopanthera macularia (Linnaeus, 1758) - 2006
Epione repandaria (Hufnagel, 1767) - 2007
Campaea margaritata (Linnaeus, 1758) - 2007
Semiothisa alternata ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006, 2007
Semiothisa clathrata (Linnaeus, 1758) - 2006
Hypoxystis pluviana (Fabricius, 1787) - 2007
Perconia strigillaria (Hübner, 1787) - 2006
Siona lineata (Linnaeus, 1758) - 2006
Ematurga atomaria (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007
Alcis repandata (Linnaeus, 1758) - 2007, 2008
Hypomecis roboraria ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006
Hypomecis punctinalis (Scopoli, 1763) - 2006, 2007
Cleora cinctaria ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006
Ascotis selenaria ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006
Parectropis similaria (Hufnagel, 1767) - 2007
Ectropis crepuscularia ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007, 2008
Agriopsis leucophaearia ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008
Agriopsis marginaria (Fabricius, 1776) - 2008
Agriopsis aurantiaria (Hübner, 1799) - 2008
Agriopsis bajaria ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008
Angerona prunaria (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007

Notodontidae

Clostera curtula (Linnaeus, 1758) - 2006
Notodonta ziczac (Linnaeus, 1758) - 2007
Ptilodon cucullina (Denis & Schiffermüller, 1775) - 2007
Spatalia argentina ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007
Stauropus fagi (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007

Lymantriidae

Arctornis l-nigrum Müller, 1764 - 2007
Calliteara pudibunda (Linnaeus, 1758) - 2006
Lymantria dispar (Linnaeus, 1758) - 2007
Orgyia antiqua (Linnaeus, 1758) - 2007, 2008
Pentopthera morio (Linnaeus, 1758) - 2006

Ctenuchidae

Dysauxes ancilla (Linnaeus, 1758) - 2007
Amata phegea (Linnaeus, 1758) - 2007, 2008

Arctiidae

Callimorpha dominula (Linnaeus, 1758) - 2007
Diacrisia sannio (Linnaeus, 1758) - 2007
Phragmatobia fuliginosa (Linnaeus, 1758) - 2007
Spilosoma lubricipedum (Linnaeus, 1758) - 2006
Spilosoma luteum (Hufnagel, 1767) - 2006
Eilema complana (Linnaeus, 1758) - 2007
Eilema sororcula (Hufnagel, 1767) - 2006
Lithosia quadra (Linnaeus, 1758) - 2007
Mitochrista miniata (Forster, 1771) - 2007
Pelosia muscerda (Hufnagel, 1767) - 2007
Thumata senex (Hübner, 1803) - 2007

Nolidae

Meganola albula (Denis & Schiffermüller, 1775) - 2007, 2008

Noctuidae

Herminia grisealis ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006

Herminia tarsicrinalis (Knoch, 1782) - 2007

Herminia tarsipennalis (Treitschke, 1835) - 2006, 2007

Idia calvaria ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006

Polypogon gryphalis (Herrich-Schaeffer, 1851) - 2007

Trisateles emortualis ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006, 2007

Rivula sericealis (Scopoli, 1763) - 2006

Schrankia costaestrigalis (Stephens, 1834) - 2007

Hypena proboscidalis (Linnaeus, 1758) - 2006

Hypena rostralis (Linnaeus, 1758) - 2008

Arytrura musculus (Ménétries, 1859) - 2007

Callistege mi (Clerck, 1759) - 2006,

Catocala fulminea (Scopoli, 1763) - 2007

Catocala nupta (Linnaeus, 1767) - 2008

Catocala nymphagoga (Esper, 1787) - 2007

Euclidia glyphica (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007

Laspeyria flexula ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006

Lygephila craccae ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008

Tyta luctuosa ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007

Emmelia trabealis (Scopoli, 1763) - 2007

Protodeltote pygarga (Hufnagel, 1766) - 2006, 2007

Pseudeustrotia candidula ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007

Pseudoips bicolorana (Fuessly, 1775) - 2006

Colocasia coryli (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007

Acronicta aceris (Linnaeus, 1758) - 2007

Acronicta alni (Linnaeus, 1767) - 2006

Acronicta psi (Linnaeus, 1758) - 2006

Acronicta rumicis (Linnaeus, 1758) - 2007

Acronicta tridens ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006

Allophyes oxyacanthae (Linnaeus, 1758) - 2008

Meganephria bimaculosa (Linnaeus, 1767) - 2008

Amphipyra livida ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008

Diloba caeruleocephala (Linnaeus, 1758) - 2008

Actinotia polyodon (Clerck, 1759) - 2006

Agrochola circellaris (Hufnagel, 1766) - 2008

Agrochola helvola (Linnaeus, 1758) - 2008

Agrochola humilis ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008

Agrochola litura (Linnaeus, 1758) - 2008

Agrochola lychnidis ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008

Agrochola macilenta (Hübner, 1803) - 2008

Agrochola nitida ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008

Ammonoconia caecimacula ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008

Apamea scolopacina (Esper, 1788) - 2007

Apamea syriaca tallosi Kovács & Varga, 1969 - 2007

Aporophila lutulenta ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008

Atypha pulmonaris (Esper, 1790) - 2007

Blepharita satura ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008

Conistra erythrocephala ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008

Conistra rubiginea ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008

Conistra vaccinii (Linnaeus, 1758) - 2008

Cosmia pyralina ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007

Cosmia trapezina (Linnaeus, 1758) - 2007
Charanyca trigrammica (Hufnagel, 1766) - 2006
Dichonia aeruginea (Hübner, 1808) - 2008
Dryobotodes eremita (Fabricius, 1775) - 2008
Eucarta amethystina (Hübner, 1803) - 2006, 2007
Eucarta virgo (Treitschke, 1835) - 2007
Euplexia lucipara (Linnaeus, 1758) - 2006
Eupsilia transversa (Hufnagel, 1766) - 2008
Gortyna flavago ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008
Hadena bicruris (Hufnagel, 1766) - 2007
Hoplodrina ambigua ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006
Ipmorpha retusa (Linnaeus, 1758) - 2007
Lacanobia contigua ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006
Lacanobia oleracea (Linnaeus, 1758) - 2006
Lacanobia thalassina (Hufnagel, 1766) - 2006
Lithophane ornitopus (Hufnagel, 1766) - 2008
Melanchnra persicariae (Linnaeus, 1761) - 2007
Mesapamea secalis (Linnaeus, 1758) - 2007
Mythimna albipuncta ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008
Mythimna conigera ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2006
Mythimna l-album (Linnaeus, 1758) - 2008
Mythimna turca (Linnaeus, 1758) - 2006
Oligia latruncula ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2007
Paradrina clavipalpis (Scopoli, 1763) - 2008
Polyphaenis sericata (Esper, 1787) - 2007
Rusina ferruginea (Esper, 1785) - 2007
Tiliacea aurago ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008
Tiliacea citrago (Linnaeus, 1758) - 2008
Tiliacea sulphurago ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008
Xanthia gilvago ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008
Xanthia togata (Esper, 1788) - 2008
Abrostola tripartita (Hufnagel, 1766) - 2006
Abrostola triplasia (Linnaeus, 1758) - 2007
Autographa gamma (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007, 2008
Diachrysia chrysitis (Linnaeus, 1758) - 2006
Macdunnoughia confusa (Stephens, 1850) - 2008
Agrotis exclamationis (Linnaeus, 1758) - 2006, 2007
Agrotis segetum ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008
Axylia putris (Linnaeus, 1761) - 2006
Noctua fimbriata (Schreber, 1759) - 2007
Noctua orbona (Hufnagel, 1766) - 2008
Noctua pronuba Linnaeus, 1758 - 2008
Ochropleura plecta (Linnaeus, 1761) - 2006
Xestia c-nigrum (Linnaeus, 1758) - 2006
Xestia triangulum (Hufnagel, 1766) - 2007
Xestia xanthographa ([Denis & Schiffermüller], 1775) - 2008

Faunisztikai és természetvédelmi érdekességek:

Parnassius mnemosyne (Linnaeus, 1758) - Védett, Natura 2000 faj. Magyarországon elterjedése főleg a domb- és hegyvidéki területekre esik. Sík vidékeken lokális izolált populációi vannak. A Dunántúli-dombság gyertyános-tölgyes és az üde keményfaliget erdeiben még népes populációi tenyésznek. A Zselicben általánosan elterjedt (ÁBRAHÁM, UHERKOVICH 1994).

Maculineaalcon ([Denis & Schiffermüller], 1775) - Védett, Natura 2000 hangyabog-lárka faj. Hazánkban a fajnak két jellegzetes ökotípusa van. Az egyik nedves, üde réteken a kornistárnicsra (*Gentiana pneumonanthe*) petézik, a másik száraz gyepekben Szent László-tárnicsra (*Gentiana cruciata*) rakja a petéit. Ez utóbbi ökotípus elterjedtebb a Dunántúli-dombságon. A Zselic számos pontján egykoron legelőként hasznosított löszhátakon az elmúlt éveken a Natura 2000 fajok populációi után kutatva találtuk meg nagyobb számban. Azonban Gyűrűfűn a Biodiverzitás Napok alkalmából kimutatott populáció valószínűleg a faj az egyik legnépesebb zselici populációja, amely a falu körzetében a Szent László-tárnics tanösvény mentén a nyár elején rajzik.

Euphydryas maturna (Linnaeus, 1758) - Védett, Natura 2000 faj. A Dunántúli-dombságon az üde patakmenti és folyómenti ligeterdők szegélyein, ahol magas köris nő, szinte mindenhol megtalálható. A Zselicben nemcsak az üde magas körises patakmenti ligeterdőkben fordul elő, hanem a melegebb, szárazabb, fagyallal szegélyezett erdei utak és tisztások mentén is.

Eriogaster catax (Linnaeus, 1758) - Védett, Natura 2000 faj. Ez a faj az elmúlt évtizedben feltételezhetően egyre gyakoribbá vált hazánk egész területén. Míg az 1980-as években ritkának számított, addig napjainkban szinte közönségessé vált. A jelenség feltételezett oka, hogy hazánkban élőhelyei, ahol a kökény és a galagonya nagyobb foltokban, de nem teljesen összefüggő állományban megjelenik, ott mindenfelé megtalálhatók. Élőhelyeinek ilyen mértékű megnagyobbodása szoros összefüggést mutat a hazai legelő állatállomány drasztikus visszaszorulásával. A fajt legkönnyebben hernyó alakban lehet megtalálni közvetlenül a kökényvirágzás után, amikor még a szövőlepkékre jellemző hernyófészkekben vannak az L3 fejlettségű hernyók és még nem másztak szét a tápnövényeken. Imágói ősszel rajzanak.

Eriogaster lanestris (Linnaeus, 1758) - Védett faj. Életmódjában sok tekintetben az előző fajhoz hasonló, ezért az elmúlt évtizedben feltételezhetően ennek a fajnak is meg erősödtek a populációi. Az imágók kora tavasszal rajzanak, lárvái a hernyófészkekben maradnak egészen a bábozódásig.

Perconia strigillaria (Hübner, 1787) - Védett faj. Hazánkban a Dunántúli-dombságot kivéve általában ritka. Az imágók csupán néhány napig, nagyon rövid ideig rajzanak. Hernyójának tápnövénye a seprőzanót (*Sarothamnus scoparius*), de feltételezhetjük, hogy nálunk zanót (*Cytisus* sp.) és esetleg rekettye (*Genista* sp.) fajokon is élhet.

Apamea syriaca tallosi Kovács & Varga, 1969 - Védett faj. Altoherbosa táulások körzetében bukkan fel. Az elmúlt évtizedekben azonban hazánkban megritkultak az előfordulási adatai. A Zselicben üde patakmenti élőhelyekről került korábban elő, a középhegységvidékeinkben magasabban fekvő pl. bükkös termőhelyeken lévő irtásokban is megtelepedett. A mesterséges fényforrások erőteljesen vonzzák az imágókat.

Arytrura musculus (Ménétries, 1859) - Fokozottan védett, Natura 2000 faj. A faj első zselici előfordulása igazi szenzációnak számított a Biodiverzitás Napok alkalmából, ezért erről egy másik rövid közleményben már beszámoltunk (UHERKOVICH, ÁBRAHÁM 2008.)

Meganephria bimaculosa (Linnaeus, 1767) - Az őszi lepke aszpektus ritka faja. Populációi hazánkban fokozatosan csökkenő tendenciát mutatnak. Népes állományai voltak üde síkvidéki keményfa ligeterdőkben is (UHERKOVICH 1977), de ma már ezeken a helyeken is elvéve került elő az elmúlt évtizedekben (ÁBRAHÁM, UHERKOVICH 1998). Hernyójának hazánkban elsődleges tápnövénye a szil.

Polypogon gryphalis (Herrich-Schaeffer, 1851) - Védett, ritka bagolylepke. Úgy tűnik populációi hullámzó tendenciát mutatnak. Míg az 1970-es évek második felében és az 1980-as évek első felében sokfelé előkerült, addig az 1990-es évekből szinte nincs újabb előfordulási adatunk. Az ezredforduló után azonban ismét megszaporodtak lelőhelyei. (SÁFIÁN, MALGAY 2008)

Köszönetnyilvánítás

A szerzők köszönetüket fejezik ki Dr. Kovács Tibornak a Magyar Biodiverzitás program elindításáért és megszervezéséért valamint a Fridrich családnak a szíves vendéglátásért Gyűrűfűn.

Irodalom

- ÁBRAHÁM L. 1990: Nattán Miklós nagylepke gyűjteménye (Lepidoptera) a pécsi Janus Pannonius Múzeumban. - A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 34 (1989): 63-71.
- ÁBRAHÁM L. 1992: A Zselic Tájvédelmi Körzet Macrolepidoptera faunájának ismeretéhez (Lepidoptera) - Somogyi Múzeumok Közleményei 9: 293-306.
- ÁBRAHÁM L., UHERKOVICH Á. 1994: A Zselic nagylepkéi (Lepidoptera) I. Bevezetés és faunisztikai alapvetés. - A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 38 (1993): 47-59.
- ÁBRAHÁM L., UHERKOVICH Á. 1998: A Dráva mente nagylepkefaunája és jellegzetes élőhelyei. - Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 9: 359-385.
- KOVÁCS T. 2009: Előszó. - Natura Somogyiensis 13: 7-8.
- MALGAY V., SÁFIÁN SZ. 2008: Újabb adatok Barcs környékéről (Lepidoptera) - Somogyi Múzeumok Közleményei 18: 117-120.
- UHERKOVICH Á. 1977: Adatok Baranya nagylepkefaunájának ismeretéhez V. A gilvánfai Szilas-erdő nagylepkéi. - A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 19 (1974): 63-83.
- UHERKOVICH Á. 1978: Belső-Somogy és a Zselic határvidékének lepidopterológiai viszonyai (Lepidoptera). - Somogyi Múzeumok Közleményei 3: 503-518.
- UHERKOVICH Á. 1981a: A Zselic nagylepkefaunája I. Vásárosbéc környéke (Lepidoptera). - A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 25 (1980): 85-98.
- UHERKOVICH Á. 1981b: A Zselici tájvédelmi körzet nagylepkefaunája (Lepidoptera). A Zselic nagylepkefaunája III. - Somogyi Múzeumok Közleményei 4: 5-24.
- UHERKOVICH Á. 1982: A Zselic nagylepkefaunája II. Délkelet-Zselic (Lepidoptera). - A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 26 (1981): 33-50.
- UHERKOVICH Á. 1983: A Zselic nagylepkefaunája IV. Kelet-Zselic: Palé környéke (Lepidoptera). - A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 25 (1982): 37-50.
- SZABÓ G. 2007: Adatok a Dunántúli-dombság nagylepke faunájához (Lepidoptera: Macrolepidoptera) - Natura Somogyiensis 10: 331-339.
- VARGA Z., RONKAY L., BÁLINT ZS., LÁSZLÓ M. GY., PEREGOVITS L. 2004: Nagylepkék. A magyar állatvilág fajjegyzéke 3. kötet. - Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, 111 pp.